

REMISSVAR

2023-12-19

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Svar på remitterad promemoria Vissa förslag om kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag, Fi2023/02676

Pensionärernas riksorganisation, PRO, och Riksförbundet PensionärsGemenskap, RPG, har av Finansdepartementet ombetts inkomma med synpunkter på den promemorian Vissa förslag om kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag. Vi tackar för möjligheten att göra det. Detta utgör vårt gemensamma remissvar.

Sammanfattning

Vi är i huvudsak starkt positiva till att regeringen föreslår att den felaktiga skatten på inkomster under 2023 för personer födda 1957 ska korrigeras. Men vi har vissa förbehåll.

Personer födda 1957 har under 2023 beskattats på ett obefogat sätt genom att de gått miste om det förhöjda grundavdraget. Vi instämmer därför inte med utredningen om att staten bör "kompensera" de berörda, utan det som bör ske är i stället att betrakta som en återbetalning.

Vi är även positiva till förslaget om att senarelägga höjd åldersgräns till 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget, från 2026 till 2027. Personer födda 1959 får därmed rätt till det förhöjda grundavdraget 2026, från fyllda 66 års ålder. Därigenom undviks att personer födda 1959 hamnar i samma situation som årskullen födda 1957 och får betala högre skatt genom att man på så sätt rättar till samordningen mellan de olika systemen: pensionsystemet, trygghetssystemen och skattelagstiftningen. Och inte minst, gör det mer rättvist.

Generella synpunkter

Det är ett styrkebesked för demokratin att regeringen lyssnat på den omfattande kritiken mot den orättvisa som i skattehänseende konkret kom att drabbat årskull 1957, och i förlängningen årskull 1959, när en rad höjningar av pensionsrelaterade åldrar beslutades om. Det har varit värdefullt att pensionärsorganisationer, fackliga organisationer, andra opinionsbildare och 1957:ornas egna mobilisering i sociala medier, främst i form av Facebook-gruppen *Född 57 - Åldersdiskriminerad och Straffbeskattad av Riksdagen*, samfällt opinionsbildat för rättvis skatt.

Det är mycket olyckligt att den situation som regeringen nu strävar efter att komma till rätta med över huvud taget uppstod. Vi vill erinra om det remissvar som våra organisationer tillsammans med andra skrev som svar på regeringens remitterade promemoria Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (dnr. S2021/02250). I remissvaret, daterat den 7 maj 2021, avrådde vi ifrån att höja åldrarna i både pensions- och skattesystemet till dess att fungerande trygghetssystem, en välkommande arbetsmarknad och högre pensionsavgift först var på plats.

Vi anser att en bakomliggande orsak till att årskullen 1957 hamnat i kläm är att staten frångått principen om lika skatt vid lika inkomst. Konstruktionen med ett ordinarie jobbskatteavdrag kompletterat med åldersbundna jobbskatte- och grundavdrag har skapat ett oöverskådligt och för många orättvist skattesystem. Det är därför angeläget att återgå till en ordning där inkomst som huvudregel beskattas lika, oavsett inkomstslag och den skattskyldiges ålder.

Tillförlitlig information och beslut som tas i god tid för att människor ska kunna planera är centralt för tilliten till såväl välfärdssystemen som politiken. Vi menar därför att det framöver är av största vikt att beslut som påverkar pensionsrelaterade åldrar tas med betydligt större framförhållning än ett drygt halvår och att informationsinsatser till berörda prioriteras.

Våra organisationer har i remissvar påpekat vikten av att se över pensionssystemet bland annat då samordningen av regelverk och åldersgränser med kringliggande trygghetssystem och skattessystem inte har fungerat. Misstagen som skett med årskull 1957 är en direkt följd av brister i sådan samordning mellan de olika systemen. Det är vår bestämda uppfattning att liknande misstag måste undvikas i framtiden. För det krävs att systemen är samordnade och att insikter finns bland beslutsfattare om att regler och åldersgränser i kringliggande system i hög grad påverkar och är sammankopplade med pensionerna.

Missödet med årskull 1957 tydliggör behovet av en översyn av pensionssystemet och hur viktigt det är att systemet är sammankopplat med regler och villkor i övriga samhället.

Synpunkter på förslagen i promemorian

Vi tillstyrker i huvudsak regeringens förslag om återbetalning av skatt för personer födda 1957, men med vissa förbehåll.

Personer födda 1957 har under 2023 beskattats på ett obefogat sätt då det inte infördes övergångsregler för just det förhöjda grundavdraget för den här gruppen när pensionsåldrarna höjdes. Personer födda 1957 har därmed gått miste om det förhöjda grundavdraget under ett år. Utredningen lyfter att den skillnad som uppstått i de olika regelsystemen i samband med höjningen av åldersgränserna i socialförsäkringssystemet och höjningen av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget i skattelagstiftningen inte är önskvärd och att kompensationen syftar till att kompensera för en utebliven skattesänkning. Därmed handlar detta om en återbetalning av skatt till de berörda och inte om en kompensation.

Staten bör betala ränta på det belopp som återbetalas till de berörda

Vi tillstyrker att ränta utkrävs som påtryckningsmedel i samband med återkravssituationer. Men att från staten kräva ränta balanserar inte med utredningens förslag att ränta inte ska utbetalas på återbetalningen till personer födda 1957. Och allra minst då detta handlar om en återbetalning för utebliven skattesänkning. Utredningen beskriver den uppkomna situationen som icke önskvärd. Den högre uttagna skatten under 2023 kan liknas vid ett lån från den enskilde till staten. Detta styrks också av utredningens förslag om att återbetalningen ska vara skattefri då den syftar till att väga upp för en utebliven skattelättnad, vilket också är ett förslag som vi tillstyrker. Vi föreslår därför ränta på återbetalningen till födda 1957 motsvarande övriga gällande regelverk för räntesatser på skattekontot.

Vi anser det rimligt att återbetalningen baseras på fastställd förvärvsinkomst och kommunal skattesats för 2023. Vi tillstyrker därmed förslaget.

Oklart om gruppen födda 1957 även kompenseras för felaktiga arbetsgivaravgifter

Vi anser att personer födda 1957, som nu kompenseras med 3,2 miljarder, även bör tillgodoses för de högre arbetsgivaravgifter som betalats in för dem under 2023. Det är orimligt att egenföretagare och arbetsgivare till löntagare födda 1957 har betalat in 31,4 procent i arbetsgivaravgifter när de borde vara 10,21 procent som för tidigare årskullar året efter sin pensionsålder. Detta är en rättvise- och principfråga och en uppenbar parallell till frågan om inkomstskatten.

Personer födda 1957 får inte ta del av socialförsäkringarna som ingår i den högre arbetsgivaravgiften, exempelvis sjukförsäkring och a-kassa. Det är inte rimligt med en ordning där man måste betala för försäkringar på arbetsmarknaden som man sen inte omfattas av, varken för födda 1957 eller födda 1959. Det framgår inte av utredningens förslag om återbetalningen även innehåller kompensation för stor och felaktig inbetald arbetsgivaravgift för födda 1957, eller huruvida denna motsägelsefulla ordning ska fortgå eller ej för födda 1959. Vi uppmanar regeringen att återkomma med förslag om hur de berörda ska tillgodoses i detta avseende.

Skatteverket som handläggande myndighet och hanteringen av återbetalning av skattekontot

Vi tillstyrker att Skatteverket blir handläggande myndighet för de cirka 110 000 pensionärer som kommer att omfattas av återbetalningen. Vi tillstyrker även att lagen träder i kraft den 1 juli 2024 och att utbetalningen av återbetalningen sker i anslutning till att mottagarna får beslut om slutlig skatt för beskattningsåret 2023.

Däremot avstyrker vi förslaget om att inte några särskilda informationsinsatser kommer att genomföras. Vi vill i stället understryka vikten av att information går ut i början av år 2024 till de personer som kommer att omfattas av återbetalningen. Framför allt avseende frågan om eventuella sociala ersättningar kommer att påverkas av återbetalningen 2024, men också för att alla berörda ska ha möjlighet att planera privatekonomiskt under året.

Ett resonemang och en analys kring hur sociala ersättningar eventuellt kommer att påverkas av återbetalningen 2024 saknas, vilket vi anser är en stor brist. Sena besked om detta kan få stora ekonomiska konsekvenser för individen, och skada förtroendet för politiken ytterligare. Det krävs också informationsinsatser för att enskilda ska kunna planera för sin ekonomi.

Senareläggning av höjd åldersgräns i skattelagstiftningen – personer födda 1959

Vi tillstyrker även förslaget om att senarelägga höjd åldersgräns till 67 år för rätt till förhöjda grundavdraget, från 2026 till 2027. Födda 1959 får därmed rätt till det förhöjda grundavdraget 2026, vid 66 års ålder.

Åsa Lindestam
Ordförande PRO

Ann-Christin Lindbom
Förbundsordförande RPG